

ARANYOSVIDÉK.

Torda-Aranyosmegye közigazgatási, közmívelődési, társadalmi heti lapja és a Torda-aranyosmegyei gazdasági egylet hivatalos közlönye.

ELŐFIZETÉSI DIJ:
 Egész évre 6 frt
 Fél évre 3 frt — kr.
 Negyed évre 1 frt 50 kr
 Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAP ULAJDONOS:
K. WERESS SÁNDOR.
 Szerkesztői szállás és kiadóhivatal, Hiduteza 32.

H I R D E T É S I D I J.
 Arszabály szerint.
 Kéziratok nem adatnak vissza.

Torda városi dolgok.

(Vége.)

3. Az Aranyos folyam melletti nagy mart megerősítése.

A postaréti ut és Aranyos folyó melletti nagy mart, méltó figyelmet érdemelne, mivel annak omlása, a közvetlen közelben levő temetőt fenyegeti, mert — azután ennek is omlania kell — a meghaltak iránt annyi kegyelettel az élők csak lehetnek, hogy sirjaikat a tátongó mélységbe való zuhanástól a mennyire lehet megvédelmezzék.

Ezen dologra ha figyelem fordítottatik, a szakadásból leomló földet, sem az ottani ut töltésre, sem téglakészítésre onnan senki el nem hordja, következve a leomlott föld egy lábat csinálna, mi a hegy további omlását meggátolná, ezen ügygyel kapcsolatosan az Aranyos folyónak jeleni medréből tovább nyomása megkívántatik és pedig úgy, hogy az többé a hegy alá ne jöhessen, s a martról lehulló földet többet el ne hordhassa. Egyszóval ezen tárgy a vele összefüggésben levő kérdésekkel jöhet helyesen igazításba, minek végeredménye a temetőnek kívánt megvédelmezése lenne.

4. Utcza átvágás.

A belkolozsvári-utcza déli során, a Gombos László tulajdonát képező háztól — Uj-Tordában a Középkolozsvár-utczára átjáró, mint ez Torda város közlekedését, s forgalmát nagyban gátolja, hátráltatja, s egy tüzeset alkalmával végetes akadályt képezhet, s egy — csak valamennyire — rendezett városnál ily félszegség meg nem állhat, ezen körülmény is figyelmet érdemelne és igazításba vételt kívánna.

5. Utcza összevágás

Torda városának a legegyszerűsebb, legtágasabb utcája a város közepén levő Nagy-utcza — bárha ezen utcza hivatalva lenne a város szebb részét képezni — az áll, hogy a városnak legelhagyatottabb, legrondább részét képezi, az ott levő árok tele szeméttel, még közegészségi tekintetből is figyelmet érdemelne, ezzel szemben a piac felé tartva, a Közép-utcza is kellő tágassággal bír, épületei egyenlő arányban vannak az utcára építve. Ezen két utcának egybevágása, a város díszítése, szépítése, a közlekedés könnyítése, gyorsítása tekintetéből, a költséget és fáradságot megérdemelné, más helyeken hasonló célra ezeket, milliókat

költenek, nekünk is lehetne annyi érdekünk, hogy ezen tárgyat figyelem alá vegyük, s midőn lehetséges leendő azt igazításba vegyük.

5. A Nagy-utcai gát szabályozása.

Ezen gáttal szemben a Nagy-utczában volt három háznak jelenleg még nyoma sincs — ott ronda árok, s néhány fűzfa van, a létező következő negyedik ház is már ostrom alá van véve, s csak nem biztosan állítható, hogy az első nagy viz ezt is elfogja vinni, s ha a dolog az eddigi mód szerint marad. a következő ház udvarostól, azután a másik a melyik következik, fog az itt lefolyó patak áradásának áldozata lenni, s ennek oka az ott levő gát magassága.

A város hidutezai malmára vezető árok, nagyon felvan telve iszappal sárral, s hogy ide vizet lehessen bevinni, azt a gát emeléssel lehet eszközölni; teendő lenne az ároknak kellő mélységre való kitaritása s a gátnak lejjebb szállítása, ez által megvédeni Torda városa saját érdekét, mert nem kellene, a már is meglehetősen megnyult hosszú gátat következve még hosszabbban készíteni, meglennének mentve azon háztulajdonosok, kiknek ezen pa-

AZ „ARANYOSVIDÉK“ TÁARCZJA.

Szerették egymást.

Szerették egymást mind a ketten,
 Egy szép napon egymásé lettek;
 Elmondották a szent nagy esküt:
 „Hogy ők soha mást nem szeretnek“

De meg volt írva csillagokban
 S egy bús napon örökre váltak:
 — Tépett kebellet, néző szívvvel, —
 Mondottak végbúcsut egymásnak.

S gyűlölték egymást mind a ketten,
 Majd jölvő közönyre lettek:
 S most nem gyűlölnék soha senkit;
 De soha senkit sem szeretnek.

FELSZEGHY DEZSŐ.

A hűtlen anya.

Hiába sirtak gyermekim,
 Anyátok messze van!
 Hiába sirtak, bár ha él —
 Tinektek halva van! . . .
 Nem hallja meg — nem hallaná
 Közel, ha volna is: —
 Lelke hideg . . . szíve fagyott,
 Húsége is hamis . . .
 Ne sirjatok! siralmatok
 Szivem repeszt meg . . .
 S ha meghalok, én kisdedim,
 Nem lesz majd senkitek! . . .

Turul.

Mimenjünk-e?

„Mimenjünk-e, ne menjünk-e
 Május elsőjére?“
 É szók útnak jobbról-balról
 És ember fülébe?

„Hi bis' isten igazában,
 De hát hova szálljunk,
 Hogy magunknak egy kedélyes
 Vig napot csináljunk?“

Megmondom én rögtön, kérem,
 — Ha szavam segíthet —
 Oda, a hol Torda város
 Szép fürdőt épített

Hol az étel s italokat
 Szép kezek szolgálják,
 S biztosítom, hölgyek, urak,
 Hogy ezt meg nem bánják.

Viridus

A gainai leányvásár.

— Erdélyi képek a koronázási jubileumra. —

Egyik legszebb pontja az erdélyi részeknek az, a hol Torda-Aranyos-, Alsó-Fehér-, Hunyad- és Aradmegyék határai találkoznak. Itt van az a festői gainai erdős hegy, a hol ős idők óta évente leányvásárok tartattak. Az erdélyi erdős bérceknek egyik fen-

ségesen szép tája ez. Minden év Péter-Pál napján az ó-hitűek naptára szerint, a mi idő számításunk szerint pedig július 13-án idejöttek el a férjhez menendő fiatalok szülei kíséretében. Magukkal hozták kelengyjüket is, melyeket szép sorban elhelyezve a tágas téren, várták a vőlegényeket. A vőlegények sorba járták a szépeket, beszédbe eredtek velük, s a kik megtetszettek egymásnak, azok még az nap egymáséi lettek.

A környék legöregebb pópája adta őket össze a fensik alján egy ligetben, a melynek ölen hűs forrás fakad.

Az esketésnek meg kellett történni, mielőtt még a nap leáldozott volna.

Nagy sokadalom volt itt mindig, mert a hegyi nép az Aranyos mellékéről, Biharból, Aradmegyéből, s a gyalui havasokról nagyszámban özönlött, s ősi szokás szerint táborútöttek, adtak, vettek és cseréltek.

A fejlődő viszonyok, a törvények megtartásának szorosabb kötelezettsége, a gainai leányvásárnál megszüntette azt, a mi a havasi nép szerelmi idiljeit a természet ölen, madárdal mellett, az egész életre szentesítette. Törvényesen bevett formák megtartása lehetlenné tette a ligetben az esketést. A magurai öreg papnak, ki ezelőtt 2 évvel halt meg, teljességgel nem ment az a fejébe se hogy sem. Ó egy-két liter pálinkáért egész halála órájáig minden aggodalom és minden lelki furdalás nélkül összeeskette a hozzáfutó szerelmes párokat.

tak áradása telkeiket átszakítással megsemmisítéssel fenyegeti.

6) A labarintusi eső vize.

Ezen hegyoldalon csak közepes eső alkalmával, akkora viz ömlik le a „Vasut“ vendéglő melletti sikátoron, hogy az a közlekedést megakasztja, a kisebb állatokat, mint sertést, juhot magával ragad nagy eső esetében, hogy ezen hegyről leomló, s ezen sikátorban egybegyűlő viz, mily rombolást képes tenni, ezt a múlt évi szomorú eset igazolta. Ezen hegyoldal eső vizét, el lehetne különböző helyekre osztani, vezetni, s így ezen romboló árt mérsékelni, sőt ártalmatlanná tenni.

Fenn irt észrevételeimet Torda város élet érdekei megvédése, előmozdítása, czélszerű szabályozása, csinostása tekintetéből tettem, s ha valami ezek érdekében történne, az nagyon kívánatos lenne.

É.

Brassai bácsi.

Alaposan tévedett az, a ki először azt mondta, hogy a „tudás nem áldás.“ Áldás az bizony, csak hogy ép test, ép lélek szükségeltetik hozzá. Olyan test, olyan lélek, mint a milyen a Brassai bácsié.

Brassai bácsi ma is vidám, elégedett és boldog. Pedig már nem fiatal. Egy idős, ezzel az évszázzal. Együtt születtek, és ha Isten is úgy akarja, tisztelői, jó barátai és barátnői őszinte örömeire tul éli ezt a századot.

Brassai bácsinak könnyű emlékezetében tartani azt, hogy ő hány éves. A mikor leírja az évszámot, elhagyja a 18-at, s meg van az életkora. De ő csak annyiban törődik a tűnő évekkkel, hogy okosan felhasználja azoknak, minden óráját minden percét.

Ma is többet dolgozik mint sok ifju ember, a ki csak élni szeret, s a ki mégis örökre eltűnik, mielőtt élt volna, vagy pedig valami hasznosat cselekedett volna.

Brassai bácsi naphosszat szorgalmasan dolgozik ma is.

Magas íróasztala mellett állva írja meg

De a gainai hegyen nem halt ki a szerelmi idyl. Sőt a mint a természet évről-évre kikeletkor megújul, s a mint a fiatalság szívében a vágyak évről-évre seregestől születnek és megújulnak, találkozót adnak a fáták és legények egymásnak itt most is.

És a hatalmas fensikon, hol a legforróbb nyári napokon is hűs a levegő, fenyőlombok balzsamot lehelnek, a tenger színétől 1466 méterrel közelebb az alkotóhoz, elmondják egymásnak szíveik titkát. Az alatt lent az aljban a falu határán nagyban folyik a vásár. Gazdasági állatok, háztartási, egyházi, gazdasági és pipere cikkek adása, vétele.

Laczi konyhák kerekednek, fogy a pálinka, szól a zene, s összegabajodik, tánczra perdül, a társaság, nem ritkán össze is verekednek.

* * *

E vidék festői részéről most fénykép felvételeket tesznek, s képeket a koronázási jubileum alkalmával a budapesti opera házban befogják mutatni.

Sok ily szép tája van Erdélynek, melyekhez szebbnél-szebb mondák, szokások, események fűződnek. . . . Nagyon érdemes volna ezeket is a világgal megismertetni.

Szemlélő.

azokat az értekezéseket, felolvasásokat, hirlapi közleményeket és sok más tudományos dolgozatokat, a mikkel napi vagy időszakai sajtóban nap-nap után találkozunk. Emlékezete ma is ép, munkaereje kiváló, s a mit leirt, annak átgondolt minden sora. Üdeség, elevenség ömlik el minden dolgozatán. Munkáinak olvasása nem fáraszt, hanem oktat és szorakoztat.

Írás és olvasás közben ma sem használ szemüveget. Ódon pápaszemét csak olyankor teszi fel, ha valami távolabb levő tárgyat akar szemügyre venni.

Sokszor dolgozik este is. Lámpa nincs a szobájában. Ezt nem szereti az öreg tudós. Egy szál gyertyát gyújtat, s e mellett végzi a munkát.

Az estéket különben többnyire a házon kívül, társaságokban tölti s amugy garçon ember módjára az éjféli órák közeledtével tér haza.

Nem akadályozza ebben semmi. Sem neje, sem családja nincsen.

Lehetséges, hogy vagy azért nem nősült, mert tudományos munkássága nem engedett erre időt, vagy pedig azért, mert kezdettől fogva kiváló tisztelője volt a szép nemnek. S lehet, hogy azt gondolta: kár leszakítani egy virágot, jobb megtartani az egész kertet. S a kert legszebb virágai szeretettel veszik körül.

Előkelő urnók és kisasszonyok gyakran keresik fel egyszerű hajlékában, zongorához ülnek, s játszák a nagy mesterek műveit s az öreg tudós elmerülve, lelki gyönyörrel hallgatja. Zene után elcsevegnek, irodalomról művészetről, tudományról; minden óra, minden perc, mely a Brassai bácsi társaságában telik, nemcsak élvezetet nyújt, de a tudást öregbíti s maradandó nyomot hagy a szívben és a lélekben.

A legtöbb ember ha öreg kort ér, zsörtölődő, unalmas, önmagának is és másnak is terhére van. Brassai bácsinál ez nincs úgy, Brassai bácsi alakjával, lecsüngő őszfürtjeivel fehér szakállával saját szerű benyomást tesz arra, a ki először találkozik vele. A ki azonban vele egy felőráig beszél, ez a benyomás varázsszerűen átalakul. Az arcáról bizonyos fenség sugárzik le, a szemek jóságot, fejeznek ki s egész lényé különös vonzó erőt gyakorol a látogatóra.

Hangjában ép úgy mint kézírásában bizonyos összhang van; az egyiken látszik a másikon hallatszlik az öregkor. A vonások elhuzása s a hang rezgése azonban csak az első pillanatra tesz különös benyomást. A szellem hatalmas erővel néhány pillanat alatt elfedi ezt s beszélgetés közben nem halljuk többé az öreg kor rezgő hangját, hanem kellemesen érezzük a szervezetet is tu'szárnyaló hatalmas lélek üdeségét és fenségét.

Lakásának egyszerű butorzata is kedvesebb, vidámabb lesz a látogató előtt, a vele folytatott beszélgetés után.

Az első pillanatban feltűnő ellentétek, képek, órák, butorok könyvek stb. között hamar elmosódnak s minden barátságos, minden vonzó lesz a látogató előtt.

Lakása kü'önben rendkívül egyszerű Külmonostor-utca 17. sz. a. lakik egy régi földszintes ház balszárnyának legvégén

Két bejárata van lakásának. Egyik a konyhából vezet be. A konyhából jobbra van a gazdasszonyának háló fülkéje. Balra a tudós hálószobájába lépünk, melyben egész raktár van csibukok és p'pákból Innen a nappali s egyuttal dolgozószobába nyílik az ajtó E szoba egy részét a zongora, az álló íróasztal s a magyar, francia, német és angol folyóiratokkal telt asztal foglalja el, melyeket a délutáni órákban olvas.

Életmódja egyszerű és rendes; minden nap korán kél, folytonosan dologozik, minden délelőtt s minden délután ha szép idő van kiviszi három lábú asztalát az udvarra, megfigyeli és feljegyzí a nap járását s végzi szo-

kásos napi teendőit. Alig hisszük, hogy lenne melegegettebb és boldogabb ember Brassai bácsinál, kit munkái után az egész művelt világ ismer és szeret s kinek életmódja, lakása oly egyszerű s mégis oly érdekes és tanulságos.

K. I.

E. M. K. E. Torda-aranyosvármegyei választmányától.

Megyénk választmánya a következő felhívást tette közre: Igen tisztelt egyleti tagtárs úr! A maros-vásárhelyi közgyűlés határozatához képest köztudomás szerint az E. M. K. E. f. év június 8-án az ország fővárosában Budapesten tartja meg f. évi, immár VII-ik rendes közgyűlését. Június 8-ika (pünkösöd negyedik napja) dicsőségesen uralkodó Apostoli Királyunk I. Ferencz József Ő Felsége megkoronáztatásának 25-ik évfordulója. Közös egyetértéssel ez örömnapp emlékére határozottat a gyűlés erre a napra, s a fővárosi választmány, mint meghívó házigazda, már meg is kezdte a rendezés nagyszabásu előkészületeit. A meghívókat nem sokára maga kibocsátandja, közölve az ünnepek programját, a jelentkezés helyét, idejét és körülményeit.

Ez ünnepélyes közgyűlésen oly impozáns számban kell megjelenünk, mely méltó mind az országos jubiláris naphoz, mind a főváros meghívó figyelméhez, mind pedig az erdélyi rész nagy ügyéhez, egyesületünkhöz. Az alkalom itt van, melyhez hasonló nem egyhamar fog nyilni, Erdély ügye demonstrálásához, s melynél csak a mi résztvevésünk és lelkesedésünk lehet első sorban a nemzet további pártfogásának mértéke és indítója a jövőre.

Tiszteletteljesen és bizalommal felkérjük tehát, hogy lehetőleg rövid idő alatt, legkésőbb azonban május hó 15-ikéig, alólírott alelnökhöz beküldendő, kötelező ígéret alakjában nyilatkozni sziveskedjék az iránt, hogy a tartandó ünnepélyességeken kíván-e részt venni, vagy sem, hogy igen esetben az igazgatóválasztmány által a fővárosi választmány kellő időben értesíthető legyen; azonban megjegyezzük, hogy csak is komoly jelentkezést kérünk, mert a bejelentett tagok elmaradása egyfelől a fővárosi választmányt hozná kellemetlen lehangoaltságba, másfelől azt kikerülni a hazafias ügy komolysága is felettebb kívánatossá teszi.

Az E. M. K. E. Torda-aranyosvármegyei választmányától

Torda, 1892. április hó 8-án.

SÁNDOR KÁLMÁN, Ifj. ABT ERNŐ,
alelnök. titkár.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

Legnemesebb szorakozást kétségkívül az irodalmi művek olvasása nyújtja. E tekintetben, mint a magyar szépirodalom egyik számottevő tényezőjét méltán ajánlhatjuk olvasóinknak a „Képes Családi Lapok“ című szegirodalmi folyóiratot, mely válogatott közleményeivel, tanulságos és mulattató cikkeivel az olvasó közönség igényeit a legteljesebb mértékben kielégíti. Főcímnye még az is, hogy minden egyes szám 3—4 önálló cikket is tartalmazván, a lap egyes számainak megvétele is lehetővé van téve. Legutóbbi száma a folyó regényeken kívül Berzevicy Albert ismeretterjesztő cikkét; Miskolczi Henrik humoreszkjét, Jamborné Székely Lila „Egy nevelő története“ című elbeszélését és egy rendkívül érdekes amerikai beszélynek Murányi Kornéliától való fordítását tartalmazza. Mint oly lapot, mely méltán tarthat igényt az olvasóközönség pártfogására, melyen ajánljuk olvasóink szives figyelmébe a „Képes Családi Lapok“-at, melynek kiadóhivatala

Budapest, V. Nagykorona-utca 20 szám alatt van, hova az előfizetési pénzek küldendők. Előfizetési ára negyedévre 1 frt 50 kr; félévre 3 frt; egész évre 6 frt. — Mutatványszámot kívánatra a legnagyobb készséggel küldünk ingyen a kiadóhivatal.

„Élet.“ Az „Élet“ ápr. 15-én Koltai Virgil dr. mély bölcsészeti felfogással közlőlaputainkról ad jellemző képet. Azután Pulszky Polyxéna érdekes válasza következik Beniczky Herminnek az „Élet“ múlt számában megjelent cikkére. Majd Julius intéz nyílt levelet Pulszky Polyxénához a „Női kérdéshez“ czímen, azt fejtegetve, hogy az e téren meglévő bajok egyedüli orvoslása a teljes és feltétlen nőemancipációban keresendő. Rudnyánszky Gyula hatalmas kötetményt ír az anarkistákról. Abauji (alnév) gyönyörű idillt nyújt (az özvegy veréb), mely igen szépen van megíva. Itj. Reményi Ede két szép anakreoni dalt közöl. Palágyi Lejos Sandouról ír nagy érdekű cikket. Gopcsa László dr. befejezi a „Közoktatásról“ czímű értékes cikkét és Cauth Minna folytatja „A szegény nép“ czímű novelláját, mely méltó feltűnést kelt a legszélesebb körökben. Szabó Endre atheista versét „Credo“ merész és humoros hangja teszi rendkívül vonzóvá. Az irodalom és művészet rovata, melyre az „Élet“ különösen nagy gondot fordít, továbbá a közgazdasági közlemények és az élénk „Szemle“ rovat zárják be a tartalmas füzetet, mely az „Élet“ magas színvonaláról újra fényesen tanuskodik.

1848-49. Történelmi Lapok

7. száma Kolozsvárt megjelent a következő tartalommal: A vizaknai 1849-iki honvédsir és emlékoszlop. (A nagy akna és a 49-es honvédsir emlékoszlop képevel) — A vizaknai aknából kiszállt honvédek Szentkatolnai Bakk Enarétól. — Okmánytár: Cserey naplója Közli: Várkonyi Endre. — Kossuth Lajos kormányzó nagydékü levele Bem altábornagynak. (Fuchner megtámadása, Arad, Temesvár, Szeged megszállása, a Dunán átkelése tárgyában.) — Tárca: A női honvédek hadnagy. Jókai Mórtól. — Levelezés: Diosdrot. Epizod a Bem halseregéből. Szabó Paltól. — A hol Petőfi cseszt. (Életrajzi gyűjtemény mozgalma) Horváth László, Csulak Lajos. — Továbbá: Emléktörök Kővárvidéke visszatéréséről az 1848-ik évben. Törökfalvi Pap Zsigmondtól. — Halálozások: Maksay Eöse Dániel, Pál Mózes. — Adományok. — Különlélek: Faragászat Kufsteinban. — Hibaigazítás. — Szerk. üzenetek. A lap zöld borítékban 12 oldalon jelent meg. Szerkesztésére alakult bizottság élén Inczedy Samu ezredes áll. A lapot a kolozsvári ereklyemúzeum őr: Kuszó István szerkesztő állította össze. A megrendelés is hozzá intézendő. A lap előfizetési ára évnegyedre 1 frt.

H I R E K.

— **Eljegyzés.** Takács György tordai jóhirben álló kereskedő, a Miron és Takács czég tagja folyó hó 18-án tartotta eljegyzését Maros-Ujvárt Székely János sóhivatali ellenőr szép és művelt leányával Ilonával.

— **Athelyezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Lampenfeld László fogalmazógyakornokot a tordai m. kir. pénzügyigazgatóságtól a debreczenihez helyezte át.

— **Uj-tordai áll. elemi iskola** évzáró vizsgái múlt hét szerdáján s csütörtök-jén (ápril 27. és 28.) folytak le. A tanév e korai befejezésének oka ez iskolának új, áll. épülettel való ellátása. A jövő tanévben már ez új otthonban fog folyni a tanítás, s ezért az állam a bérletet felmondta. Nagyszámú szülő, s érdeklődő töltötte meg a vizsgatermet, s a gazdag, s a gyermekek fejlettségét szinte túlhaladó kézi munka kiállítási helyiségeket.

— **Ma délután 3 órakor** szavalt- és énekekkel egybekötött felolvasást tart a megyei tanítótestület a volt Casino nagytermében. A mulattató s tanulságosnak ítérendő felolvasást ajánljuk az igen tisztelt közönség b. figyelmébe. A belépti díj is a lehető legcsekélyebb: felnőtteknek 20 kr, gyermekeknek 10 kr. A jövedelem a megyei tanítói segélyegylet alapítójának növelésére fog fordítani. A műsor a következő: 1. Nyitányul a polgári fiúiskolai énekkar Helmann Lajos vezetése alatt énekel. 2. Varga Dénes igazgató. egy. elnök felolvassa „Gondolatok a Darwin elméletéről“ czímű tanulmányát. 3. Haller Zsuzsika k. a. szaval, s végül 4. Orel Géza pénzügyi fogalmazó felolvas a „Czimekről.“

— **A polg. fiúiskolához** vezető kis hid unit. harangozó felőli partja a két vizenyős évszak befolyásának engedve lassan kezd süllyedni. Előbbi szintjénél már pár láb-alább süllyedt. Az ez átjárást igénybe vevő közönség érdekében, melynek az éjjel cseppet sem világított, közben ugyanis teljes éberségre van szüksége, a most még könnyű szerével kiigazítható süllyedő partrészletet ajánljuk az illetékes közegek figyelmébe.

— **Bisztrán,** hol ezelőtt csak egy-két cigányesalád éldegélt az aranymosásból, most aranymosó-társaság alakult. A vállalkozók élén, kik Berlinből és Hamburgból valók, Hojtsi Pál képviselő áll. Egy Bager-féle aranymosó gépezet már meg is érkezett a tordai vasút-állomáshoz, s a munkát a napokban megkezdik.

— **Az új vasuti menetrenddel,** mely ma lépett életbe, a mi megyénkben nem lesz eltérés az eddigiektől. Csak a vonatszámok változnak.

— **Erdővásárlás.** A földmivelésügyi miniszter felhívást intézett a földbirtokosokhoz, hogy a kik oly elkopárosodott erdőterületekkel, vagy oly hegységi földbirtokokkal bírnak, melyek legzélszerűbben erdőművelés útján volnának hasznosíthatók, és melyeket az államnak eladni hajlandók, ajánlataikat július hó végéig a földmivelési miniszteriumhoz nyújtásuk be.

— **Beküldetett.** Ugy látszik, hogy a csirkefogók a tyuktolvajlás színhelyéül leginkább városunk uj-tordai fertályát választják, mert itt ritka éjjel, hogy egy vagy két darab majorság ne hiányozzék egyik vagy másik gazdasszony udvaráról. Felhívjuk rá rendőrségünk figyelmét, mert az efféle népség, ha szabad kezét nyerve, csirke-lopáson kezd és ökor-tolvajlásra végzi.

— **Ujdonságok az állatkertben.** Az állatkertbe a napokban érkezett meg a második állatszallítmány érdekes és értékes állatokkal. Ebben a szállítmányban vannak olyan állatok, melyek élve még Budapesten nem voltak láthatók, s általában csak igen ritka esetben jönnek elő fogságban. Ilyen például a brazilai hangyászó állat és a nem kevésbé érdekes oroszán-fóka egy óriás példánya. Az állatkert jelenleg nem csak nagy emlősök, de a legritkább fajú és érdekes madarakkal is gazdagon el van látva. A két utolsó állatszallítmány vételára 8400 forint volt. Lapunk azon t. olvasóinak, a kik a fővárosba rándulnak ajánljuk ezen igen érdekes állatgyűjtemény megtekintését az állatkertben.

— **Postai csomagolás.** Többször hallunk olyan panaszokat, hogy a postahivatalok tulságos pedanteriával járnak el a közönséggel szemben. Egy előttünk levő kereskedelemügyi rendeletből látjuk, hogy a legszigorúbb elővigyázat tétetett kötelességévé a postahivatalnokoknak, különbeni fegyelmi büntetés terhe alatt. A leggyakrabban előforduló szabálytalanságok tekintetében következőleg utasítanak a postahivatalok: 1. Ne mulasszák el a felvételnél a szállító-levelel irt czimzett nevét és rendeltetési helyét a csomag czimírátának ezen adataival összehasonlítani, hogy a csomag és szállítólevelek között nincsen-e eltérés. 2. A hivatalnokok figyeljenek arra, hogy a csomagon a czimírát oly képen legyen felírva, hogy az a szállításközben le ne szakadhasson. Ha csak lehetséges a czim mindig a csomag burkolatára legyen írva és csak ha a burkolat e célra nem alkalmas, fogadjanak el külön papírra irt czimírátot ez esetben azonban az egész czimírát egész felületével a csomaghoz oda legyen ragasztva. Felpecsételt, vagy csak széleivel felragasztott czimírátakor sem elegendő, ha a csomaghoz még hozzá is van kötve. 3. A felvételnél a csomagot köröskörül nézzék meg, hogy a felső czimíráton kívül nincsen-e rajta más régibb czimírát, vagy postai ragaszám. Ha ilyenek vannak a csomagon, ezt a feladónak a régibb czimírátok és kezelési jelzők eltávolítása végett adják vissza. 4. A fennebbieket elnéző hanyag postamesterek és erélytelen hivatalvezetők állomásaiktól elfognak mozdíttatni.

— **A cellulose-gyár** iránt érdeklődők, s azt megtekinteni óhajtoknak szíves figyelmükbe ajánljuk vidékünk e ritka nevezettségének megpillantását, mely egyfelől míg sok dolgozni szeretőknek ad kenyeret, másfelől a kulturának is nem kis részben előnyös tényezője. A rend kedviért a kapunál egy ór áll, ki a látogatókat bejelenti az irodába, s minden czéltalanul bolyongó embert nem is eresztene be, más komolyabb vendégeket is azonban inkább vasárnap délutánonként látnak szívesebben, hogy a látogatás ideje így koncentráliódván, minduntalan ne hábor-

gattassanak a munkások. Más idő csak kivételjes eset, főleg ha idegen városból vannak látogatók. De ilyenkor is szíves fogadtatásban fognak részesülni. A vendégeket Haas főkönyvvezető szokta szíves előzékenységgel kalóználni. A gyár mellett egy sörház is van.

— **Hirek innen-onnan.** Folyó hó 22-én temették el Tiszolczon a hírhedt pánszláv vezért Dasner Márk Istvánt, ki indvalévöleg, a magyarok egyik legnagyobb ellen-sége volt. A tótok, kik benne hatalmas pártfogójukat veszítették, nagy számmal jelentek meg ravatalánál s hosszú beszédekben magasztalták az elhunytat. — Zsidó gimnázium létesítésére a fővárosban Freystädter 1 millió frtnyi alapítványt tett, mely összeget már at is adott Csáky miniszternek. A létesítendő gimnázium nem tisztán felekezeti jellegű, s így majd más vallásnak is látogatják. — Baross Gábor közlekedésügyi, valamint Fehérváry Géza honvédelmi miniszterek sulyos betegnek fekszenek, már heteken keresztül budai lakásukon. Az előbbinek hastífus, sárgaláz, s mellhártyalobja van. — Sándor orosz czár Bittvánszky Edét, a nagy-bányai bányakerület főigazgatóját a Szent-Anna-rend gyémántos keresztjével tüntette ki, azért, mert az orosz ércbányákban az általa feltalált eljárással nagy eredményeket értek el. — Hajótörést szenvedett a „Wordworth“ nevű hajó, mely Bueno-Ayresből 200 lakóssal Antwerpen-felé sietett. 5 matróz életét veszítette. — Schopper György rozsnói püspök ápr. 24-én tartotta aranymiséjét, mely alkalmal 20,000 frtnyi alapítványt tett különböző jótékony czélokra. — Vaszary Kolozs hercegprimás, ki az elkeresztelési vita ügyében a husvéti ünnepeken át Rómában volt, teljes egészségben visszatért nagy utjáról. Kétszer volt kihallgatáson a pápánál, mivel hosszabb ideig elbeszélgetett Magyarország egyházi szervezetéről is. A hercegprimás nyilatkozata szerint a fenti kérdéstről a lapokban megjelent hírek alaptalanok. Tény az, hogy egy bibor-nokokból alakult bizottság foglalkozik most az elkeresztelések kérdésével és hogy a primás egy javaslatot nyújtott be, mely az egész ügynek elintézését tartalmazza, mind az egyház, mind a kormány megalégedésére. — A Radetzky-szobor leleplezése vasárnap történt meg Bécsben, nagy fényvel, s pompával. Jelen volt az ünnepélyen az uralkodói család számos tagján kívül az osztrák, s magyar arisztokrácia, a kormány tagjai, a Bécsben időző fejedelmi személyiségek, az elhunyt hadvezér rokonai, a Wenkheim-család tagjai, s még ezekre menő érdeklődő. Ő felségét a királyt Albrecht főherceg üdvözölte, melyre a király lelkes beszédet mondott, kifejezven köszönetét egész véderője nevében. A lepel le-hullásakor 24 lövés dördült el, majd a szobor beszenteltetvén egy okirat telolvastatván, melyben az a város, illetőleg a polgármester oltalmába ajánljatik. A szertartás a király éljenzésével és a Radetzky-induló eljátszásával ért véget. A párisi anarchisták iszonyúan megboszulták Ravachol elfogatását. Egész Páris remeg. 26-án ugyanis légbőlkitörték azt a házat, melynek vendéglőjében Ravachol kézre került. Ravachol elfogatása után ezt a vendéglőt sűrűn látogatták még uri körökből is de egyre jöttek a fonyegató levelek L'Herolt pinczérhez, ki tudvalévöleg először ráismert a veszedelmes anarchistára, s annak sógorához Very kocsmároshoz. A veszedelem napján is e sorok értéktek hozzájuk: Előbb éri önököt boszunk, mielőtt Ravacholt elítélik. De a levéllel nem igen törődtek, mert a vendéglőt a rendőrség őrizte. De hasztalan volt minden, mert még az nap este a fonyegatók beváltották ígértüket s dinamittal széjjelvetették az egész épületet. A robbanás iszonyú vala. A kocsmárosnak lábait zuzta össze ki másnap, meg is halt, neje a rémületől megőrült. Leánykájuk, valamint több vendég sulyosan megsebesült. Csak L'Herolt pinczérnek, ki ellen a merénylet intéztetett, nem történt semmi baja, mert az épület hátsó helyiségben volt elfoglalva, hová a szerencsétlenség nem ért el. Kihallgatásakor alig tudott fel-elni, mert a nagy robbanás majdnem megsüketítette. A pokolgépet még nem találták meg, valamint a rendőrség fáradságtalan kutatása, keresése a tettosek után eddig tényleges eredményre nem vezetett. Állítják hogy a merényletet Pini anarchista követte el még egy társával. Ravachol pörének tárgyalása e hó 26-án folyt le óriási érdeklődés közt. Kihallgattak mind a vádlottakat mind a tanuk. Az egésznek kifolyása az lön, hogy a főállamügyész Ravacholra és főczinkostáisa a halálítéletet kérte, mi ellen azonban Ravachol védője fellebbezett, fejtegetvén azt, hogy ez esetben nem közönséges gyilkosságról, hanem csak politikai büntettről van szó. A bíróság végre Ravacholt és Simont is életfogytig tartó kényszermunkára ítélte.

Igazolt ingremiatusok.

A tordai kebelesített polgárok regáleváltási ügye nagy lépéssel közeledett a megoldás stadiumához. Április 28-án volt a tárgyalás, melyen a részesező kebeles polgárok névjegyzéke megállapítása bevégeztetett.

Azt hisszük nem lesz érdektelen olvasóinkra, ha az igazoltak névsorát betűrendben közöljük:

Ács József Istváné, Ábrahám Lajos, Ábrahám Samu, Ábrahám Sándor, id. Abt Ernő, Almási Gábor, Almási József, Ajtoni Gábor, Aradi Ferencz, Ács István, özv. Ábrahám Jánosné, özv. Ambrus Józsefné, ifj. Abt Ernő, ifj. Ábrahám János, dr. Abt Jenő, Ács György Istváné, Almási Balázs, özv. Ács Istvánné, Aradi Samu Alsó-Járából.

Id. Babos József, Balog Lajos Sándoré, Balog Sándor Sándoré, Balogh Béla, Balog László pap, id. Balog Márton, Balog Sándor timár, Bakó Márton, Bakó József, Barta Pongrácz József Mártoné, Bardocz Ferencz, Bardocz László, Balla Ferencz mészáros, Balla Márton, földész, ifj. Balla Márton, Balla Miklós, Balla János, Balla István Istváné, Balla Ferencz Ferenczné, Balla József Ferenczné, Balla József mészáros, Barla Béni, Barla József, Barla Sámuel kovács, Barra Mihály fazekas, Bányai István, Barra Gábor Samu, Barra Gábor László, Biró István, Biró János Istváné, ifj. Blényesi István, id. Blényesi Sámuel, Blényesi György Istváné, Blényesi Miklós Józsefé, Bocz Mózes Mózesé, Bocz József Józsefé, Bocz Sámuel, Bogdánfi Dániel, dr. Bogdánfi Lajos, id. Bóné András, Bóné Sándor, Bóné József, Bóné Samu Andrásé, ifj. Bóné András, Borbély Nagy György mészáros, Bölöni János, Bölöni György Jánosé, Bölöni János Jánosé, Bölöni Mihály, Balázs László Istváné, Balázs Sándor Istváné köteles, Balázs János Istváné, Blumenfeld Saul, Babos József ifj. sóvágó, Bányai Miklós, Bakó Ferencz szőcs, Babos Márton Mártoné, Babos György Mártoné, ifj. Bányai István.

(Folyt. következik.)

VARMEGYEI RENDELETEK.

Torda-Aranyosvármegye alispánjától.

Szám **3428**—1892.

Hivatkozással f. évi márczius hó 19-én 2215—1892. sz. alatt rendeletemre, a tordai tanács, mint a m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur ő nagyméltóságának f. évi január 21-én 2332. sz. a. kelt rendeletében, mely rendelet czimmal innen f. évi február 15-én 1270 sz. a. közölve lett, a kerületi betegseglyző egyletek hivatalból való megalakítására kijelölt I. foku iparhatóság f. évi április hó 7-én 1567. sz. a. jelenti, hogy a kerületi ipari és gyári alkalmazottak betegseglyző pénztárának megalakítása iránt a kezdeményező lépéseket megtette és e végből a munkaadókat f. évi június 10-re, a biztosításra kötelezettek pedig június 13-ra a tordai kaszinó nagytermében, mindenkor reggeli 8 órakor megtartandó gyűlésre egybe fogja hívni.

Egyszersmind azon véleményének ad kifejezést, hogy a kerülethez tartozó iparhatóság területén levő érdekelték összehívása tekintettel arra, hogy a névjegyzék is hiányzik, tekintettel másfelől a nép minden újítástól való idegenkedésére nem tartja valószínűleg, hogy a 13228—1892. sz. a. életbe léptető rendelet 7. és 16. §-ban megállapított tárgyak elintézésére az iparosok és alkalmazottjaik oly számban jelenének meg, hogy a sikeres működés fennakadást ne szenvedjen.

Ezen feltevésekből kifolyólag a következő javaslatot teszi:

a) E megye területén levő I. foku iparhatóságok a hatóságuk területén levő, s a törvény II. §-ában biztosításra kötelezett összes munkaadókat és alkalmazottakat pontosan értesítsék, hogy az átlagos napi bérek és alapszabályok megállapítására kitűzött alakuló gyűlés, valamint a bizalmi férfiak megválasztása, az előbbiekre nézve f. é. június 10-én, utóbbiakra nézve pedig az ugyanazon hó 13-án, a volt kaszinó nagytermében mindenkor reggeli 8 órától kezdőleg fog Tordán megtartatni, s

egyidejűleg utasítsák a kötelezetteket, a saját jól felfogott érdekükbeni tömeges megjelenésre, s ennek minél inkább leendő mevalósulása érdekében a törvény intetioit és rendelkezéseit a legrésztesebben hozzák tudomásukra. Ezt annál is inkább szükségesnek tartjuk mert több siktet várunk tőle, mint a töllünk kibocsátandó közvetlen megkereséstől.

b) Arra, hogy a munkaadókat külön és az alkalmazottakat is külön-külön, a saját járásában megtartandó gyűlésre hívja egybe, s azokkal — ha lehet és azok nélkül ha nem lehet, tehát hivatalból — az átlagos napi béreket, az egész járás viszonyaira való tekintettel állapítsa meg, az egyénenként élvezett napi béreket egy kimutatásban mutassa ki, illetőleg a kerületi gyűlés elébe ezek iránt terjesszen be tájékoztatást nyújtó javaslatot, hogy az a kerületi gyűlésen, a viszonyokat illetőleg kiindulási ponttul szolgálhasson. Önként értendődik, hogy a javaslatnak jegyzőkönyv alakjában, s az illető mindkét nemű érdekelték a kitűzött helyi és kerületi gyűlésre szabályszerűen meghíva lettek.

Ez utóbbi pont előtti javaslatok természetesen dolog, hogy csak akkor fognak figyelembe vétetni, ha az azokban kért adatoknak a kerületi gyűlésen leendő megállapítása az illető vidéki tagok meg nem jelenése, avagy csekély száma miatt lehetetlenné válik.

Fenti két pont alatti javaslatot teljesen magamévé téve felhívom a tek. czimet, mint I. foku iparhatóságot, hogy e felette fontos ügy érdemszerű elintézése tekintetéből az 1891. évi XIV. t. cz. és innen f. évi márczius 19-én 2215. sz. a. kelt rendelettemmel közölt 13228 számú magas kereskedelemügyi miniszteri rendelet tanulmány tárgyává téve, a tordai tanács mint I. foku iparhatóság idezett javaslata értelmében eljárni tartza felelősséggel járó hivatali köteletségének, és az abban kívánt jegyzőkönyvi adatokat és értesítést minden esetre jun. 5-ig, de lehetőleg még május hó végéig küldje meg közvetlenül a tordai tanács mint I. foku iparhatóságnak. — Torda, 1892. április 22. én.

RÉDIGER BÉLA, h. alispán.

— A tordai kebeles polgárok szives figyelmébe! —

K. WERESS SÁNDOR lapunk szerkesztője által kiadott

„TORDA ÖSCSALÁDAI“

cz. művéből még néhány példány kapható

Tordán Harmath József, Budapesten Révay Lajos és Kolozsvárt Horatsik János könyvkereskedő cégeknél.

Ára 70 kr.

H I R D E T É S E K

felvételnek

az „ARANYOSVIDÉK“ kiadóhivatalában

Hid-utca 32. szám.